

JÜDISCHE ZEITUNG.

אלגעמיינע יידישע צייטונג

אָרגאַן פֿיר פּאָליטיק, האַנדעל, פֿערקעהר אונד ייִדיש-קאָנפּעסאַיאָנעללע אינטערעסען.

Table with publication details: Megjelenik 5-ször hetenkint (szombat, vasárnap és izr. ünnepek kivételével). Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., Sip-utca 19. sz. Előfizetés: 1/4 évre 5 korona. - Hirdetések mérsékelt díjazás szerint. Kiadótulajdonos és felelős szerkesztő: Groszberg Lipót.

אין וועלכעס ער איהן זייער ווערטהשאַטונג, האַכטאָנג און זי פֿערזיכערט. קאָממענטאר איבערפֿאַליסטיג.

אונטערזוכונגען איבער דרייאַ נייע בלוט-בלבולים.

איבער דאָס געטערן פֿאַן אונס קורץ מיט-געטהיילטע בלוט-בלבול פֿאַן סיניער-ווא-רא-ליא ליענט אונס דער פֿאַלגענדע איי-פֿיהרליכע בעריכט פֿאַר:

בייא דעס געשאַפֿטפֿיהרער איזאק בערנשטיין אין דעם גענאָנטען אָרטע איז דא צעהנפֿיהרע פֿאַר אַ באַל אַלס קינד-מאַרבען בעדיענסטע. בערנשטיין לאָסט דאָס קינד אונטערזוכען. נון ערשיען אים הויזע בערנשטיין דאָס פֿינפֿעהנפֿיהרע כרויסגעמאַרבען מאַרטהאָס אַר ק אונד פֿרוג נאָך דער בויללאַ. אַלס זיאַ ערפֿיהר, דאָס דאָס מאַרבען אין דאָס גרויזלע-געשאַפֿט געשיקט וואַרדע, נונד דאָ מאַרק איהר נאָך אונד פֿעראַלאַסטע זיאַ אַנ-שטאַט צום דיענסטבער צוריקצוקעהרען, זיאַ צו איינעם אויספֿעהרען דער שאַדט וואַהענע-דען, רומאַנישען אַרבייטער נאַמענס געאַר-וואַידא צו בעלייטען. דאָס אַנעקאָסטען, וואַרדע דאָ קליינע פֿאַר אַ אין צייטער געשפּערט. איהר דאָ פֿאַגע דעם ערשיקקען קינדעס, וואָס מאַן מיט איהם אייגענליך פֿאַר-האַבע, קאָם שטעטס דאָ אַנטוואַר: "דאָס ווירט דאָ שאַן ערפֿאַהרען."

אין איינעם אונטערזוכען מאַמענטע גע-לאַנגעם פֿאַר אַ בויללאַ, אַוּס איהרער האַפֿט צו ענטקאָמען, אבער זיאַ געטוויסע זיך ניכט, צו בערנשטיין צוריקצוקעהרען, זאָנרען ליעף צו איהרער מוסטער, דאָ אין דעם בענאַכבאַר-מען דאָרפֿע באַר הייר וואַהענע.

אין איהרען רייען (אונטער דען נעאַלאַגען) זינד דאָ ייִדישען רייכטאָמס-אַבנעקאָרדנעטען, אָבערהויז-מיטגלידער, פֿאַפּעסאַרען, אַקאָדע-מיקער, שריפֿטשטעללער אונד באַנקיעהס. אונטער איהרען ווירדען וויר פֿער שווינדען, אבער אונטער אונס געלעטען וויר פֿיהרער עטוואַס. - היעצו בעמערקט דאָס בלאַט: "אַלזאָ, דאַרום ווירד דאָס אונטאַרשישע איהרעל ענטצווייאַ גע-שפּאַלטען. דאָמיט איינע אַרטהאַקסען צו פֿיהרער-ראַללען געלאַנגען."

נון, און דיעזער זאכע איז נור זאָ פֿיעל וואַהר, דאָס הער אַרפֿאַך פֿראַנקל אין איינעם געשפּאַרף, וועלכעס האַפֿטאָס בערטהאַלר ווייסט מיט איהם אַנעקאָסטען, האַמע, דיעזעס ער-קלאַרע, נעגעטאָבער דער געזעלשאַפֿטליכען פֿאַזיצאַן אונד דער געלר-מאַכט דער נעאַלאַגען זיאַ דאָ אַרטהאַקסען ניכט שטאַרק גענוג, אַוּס ניכט איינע מאַרזיזונג בעפֿרעכטען צו מיססען. אבער דען לעטצערען זאַמין דער אָב-גען אייסטערונג קאַנן הער פֿראַנקל אומזאָ ווע-נייער געשפּאַכען האַבען, אַלס דאָס געשפּאַרף פֿאַר 4-5 יאָרען שטאַטשאַפֿט, אַלזאָ צו איינע צייט, וואָ הער פֿראַנקל ניכט נור ניכט פֿראַ-זעס, זאָנרען ניכט איינמאַל סיגליעד דער אַרטהאָ לייטונג וואַר אונד איהר ניכט דאָ-ראַן דאַכטע, יעמאַלס פֿראַוירעט דער אַרטהאַ-דאַקטער צו ווערדען! ער האַט נור זינע אַנויכט אַלס פֿרוואַטמאַנן געאַייסערט אונד קאַנטע אונ-מאַנליך: "וויר פֿיהרער" געזאַט האַבען.

בענען אַ טענדענצאַ פֿערדרעהט מיטש דאָס נעאַלאַגען-בלאַט איינע אַנדערע אייסטערונג דעם הערן קאַנצליאַ-פֿראַוירעטען איהר. דאַנאָך האַמע פֿראַוירעט פֿראַנקל איינעם הערן רי-באַרד קראַסער געזאַמט: "אין דער אַרטהאָ געמיינדע צו בראַששו זינד אַללע געשאַפֿטע אַס שבת אָפֿען, וואַהרענד דאָ מיטגלידער דער בראַששויער געאַל אַ געגעמיינדע איהרע געשאַפֿטע אַס שבת גראַפֿענטהיילס גע-שפּערט האַלטען."

נון, איהר דאָס איז ניכט וואַהר. פֿראַ-זעט פֿראַנקל האַט הערן קאַמער אין ווירק-ליבקיט פֿאַלגענדעס געזאַמט: "זאָהרענד אין בראַששו אַרטהאָ געשאַפֿטע אַס שבת אָפֿען זינד, ענטווייען בראַששויער געאַל אַ גען זעלבסט דען יום כּפּוּר!"

דיא נעאַלאַגע העטצע.

וועלכע פֿאַר צווייאַ מאַנאַטען בענאַנגענען וואַר-דע, אַוּס דאָ אַרטהאָ געמיינדע צו זענען אַ אונד נאַדמע גענען דאָ אַרטהאָ לייטונג צו דעוואַל-טירען, דיעזע מיט אַללען מיטטעלן דער קאַדערונג אונד פֿערלייטונג בעטריעבענע העטצע האַט פֿיאַסקאָ געמאַכט דאָס לאָסט זיך שאַן יעטצע קאַנטשאַטירען.

אויסער דער רעפֿראָענטאַנן דער נור שיינ-אַרטהאָ געמיינדע צו זענען אַ אונד דעם שיערנערבולד אַמאָס-פֿערלוסטען ערקלאַר-מען אויסשוסס דער בידאָרמאַטער קהלה האַט נאַמליך נור איינע פֿער שווינג-דענד גערינגע צאָהל אַרטהאַקסען-סער "ראַשע-קאַהלס" דאָ גענויטהייט געצייגט, דעם פֿירענע-רוף דער נעאַלאַגען פֿאַלע צו ליי-טען, אונד זעלבסט דיעזע פֿעראַיינעטען פֿאַל-לע זינד מהיילס דער פֿאַלשאַטאַנדיגען אונרעל-טאַוויטאַט דער בעטרעפֿענדען הערען, מהיילס וויערער דעם אומשטאַנדע צוצושייבען, דאָס מאַכע דיעזער הערען דער לאַקקונג, איינען אָפֿענטליכען נעאַלאַגען "מי שבוּרד" צו ערהאַל-טען, אומזאָ ווענייער וויערשטעהען קאַנטען-אַלס זיאַ פֿיעל צו איינבעדייטענר זינד, אַוּס אויס איינעם אַנדערען אַללאַס אָפֿענטליך גע-נאַנט אַדער נאָר בעלאַבט צו ווערדען.

אבער איהר מיט דער ליסטע דער אַרטהאָ פֿאַרשטעהער דיעזער בידען קאַטעגאָריען שיינט עס שאַן צו ענדע צו זיין וואַ וויר נאַמליך געסטערן בעמערקטען, פֿערמאַכטע דאָ נעאַלאַגע דעטצע אין דען לעטצען צווייאַ וואַכען קיי-נע איינציג גע אַרטהאָ אונטערזוכען-קונד-געבונג מעהר צו ערלאַנגען, אין פֿאַלע דעסטען פֿעלענט זיך דאָס נעאַלאַגען-בלאַט דאַרוף, אויס דער וויערערוואַהל דער געמיינדע-פֿראַוירע-טען פֿאַן קלייננוואַר דיין אונד אַבא-איי-סאַנטווי, וועלכע אונטערזוכען אַרטיגע ערקלאַרונגען אַבנעקעבען האַמעטען, קאַפּטאַל צו שלאַנגען, דעם געגענאָבער קאַנטען וויר קאַנטשאַ-טירען, דאָס דיעזע בידען הערען פֿאַר איה-רע וויערערוואַהל איהרע ערקלאַרונגען רע-סיפּיצירטען, אונד דאַרויס ערהעללעט, דאָס דאָ נעאַלאַגע בעהויפטונג, אויס דער ניי-וואַהל דער בידען פֿאַלע, דאָס דערען געמיינדען דאָ אַרטיפֿיצייליכען ערקלאַרונגען איהרער פֿאַר-שטעהער געבילדיגט האַבען, גאַנץ אונ-שטיכ האַל סיני אַוּס.

אין ערמאַנגעלונג וויסערער אונטערזוכען-קונדגעבונגען אונטערשיעכט דאָס נעאַלאַגע אָרגאַן איהר דעם פֿראַוירעטען דער צענטראַל-קאַמטעס-סיאַן הערן אַרפֿאַך פֿראַנקל אייסטערונגען אין מענדענצאַן פֿערדרעהטער וויען, זאָ בע-הויפטעט עס, דער אַרטהאַקסע פֿיהרער - הער פֿראַנקל - האַבע איינמאַל אין איינעם אונטערזוכען מאַמענט דעם האַפֿטאָס בער-טאַלר ווייס פֿאַלגענדעס געזאַמט:

14.000 Meter feinsten, gebleichter, fehlerfreier
RUMBURGER RESTE
 Restenlänge 4—18 Meter, für feinsten Leib- und
 Bettwäsche verwendbar, sind um
50 Heller per 1 Meter
 abzugeben. (Ausgewählte, von 14—18 Meter lange
 Reste 55 H.) Probesendung, mindestens ein 5 Kilo-
 Paket (circa 45 Meter) per Nachnahme.
A MÜLLER, Leinenweberei, NACHOD.
 (Böhmen)

GUTER RATH! **עצה טובה!**
 Wer sicher auf die **Classen-Lotterie**
 einen grösseren Gewinn machen will, der
 bestelle **Classenlose** nur bei dem für
 reell alibekanntem **Hauptcollecteur**
Bankhaus Béla Weisz,
 Budapest, Király-utca 30 a.
 Preise der Lose: ein Stichel 1.50, ein Vier-
 fel 3.—, ein halbes 6.—, ein ganzes 12 K.

הוסטלן קאטאררהאלישע
ערקראנקונגען, ברוסטשמער-
צען, פערשלימונג, נאכט-
שווייס, ראָבעלז זינד אַפּט דיא
פּאַרצייכען דעם געפּאָהרליכען פּינדעם אונ-
זערער געזונדהייט, דער פּורטבאָרען
טובערקולאָז!

מאן מוסס דאס איבעל אים קיימע פערטיליגען אונד
 איז דאס איבעל שאן איינגעטרעטען, זאן מוסס מא
 אומאָמער בעמיטה זיין דיעזעס צו איבערוואַלטיגען.
 צו דיעזעס צווערק דיעזע דער אן דער ענגלישע
 אייטשעללונג מיט נאָלדענער מעדאיללע אונד עהרענ-
 דיפלאם אויסגעצייכעטע, פּאָן פּיעלען אַרצטע
 עמפּפּאָהרענע האַראַפּישיי

לינדענ-האַני-סירופ

ועלכער דיא טובערקולאָזע טהאטאָכריך בעוואַ. מיט
 דען הוסטען בענימט, דען בלוט-אויטוואַרק מידערט,
 דען שליים גראַסאָני לאָזט. — ווער זיך דאהער פּאָן
 דיעזען איבעלן בעפרייען, אָדער דענוועלכען פּאַרצייכען
 ווילל, קויפע אונד בעניטצע איינע מוסטערפּראַשיי
 אום 3 קראָנע, אָדער איינע גראַסאָני פּלאַשט אום
 5 קראָנען.

פער פּאָסט ביא פּאַראַיווענדונג דעם בעטראַגעס אָדער
 נעגען נאכאָהמע פּעריענדעט פּאָן דער
„Apostel“-Apotheke,
Budapest,
Josefsring No. 64.
 יענען ג' לעזערן, דיא זיך ביא דער
 בעשטעלונג אייב דיעזעס בלאַטט
 בערופעי, נעוואַהרט אפּאַטהעקער
 האַלאַפי (אלס זיינען גלויבענסגענאָסען)
 10% ראַבאַטט.

Grosse Auswahl in Schafwollstoffresten
 für Herrenanzüge et Ueberzieher, wie auch für
 Damenkostüme en gros et en detail, zu stau-
 nend billigen Preisen erhältlich bei
Punz A. Samu, Budapest, VII, ker.,
Kazinczy-utca 49.
 שבת אונד יום טוב שטרענג גע שפּעריט.

KOKUSFETT, verlässlich orth. כשר.
 Blechdosen um Kronen 6.40 franko überallhin. En
 gros zu jeweiligen billigsten Tagespreisen.
 Jeder Sendung wird orth. הכשר beigelegt.
REBENWURZEL & GRAUSZ,
 Budapest, VI, Landon-utca 3/a.

צייטווייליגע פרנסה געלעגנהייט!
 געזוכט ווירד און יא שמוס, דער זיך צום הערומייען איינ-
 נעט אונד פּאַלקאָממען פּערטרויענסווירדיג אונד דערזעלבע
 ווירד נור אין ירושלים זען קיינען פּאַרצייכען האַבען
 אונד ערהאַלט 20, עווענטועלל 30 פּערצענט פּראָוויזיאָן, דיא
 אנטשעללונג איז איינע פּראָוויזיאָשע, ווירד אבער וואַהר-
 שיינליך פּאָן לאַנגערע דויער אונד ביא פּלייסטער טהאַמיט-
 קייט ציעמליך לאַנגענדיג זיין. געווענענער שוהט אָדער מלמד,
 אָדער איין וואַלכער פּאָן דיעזען צוויי בערופען, דער יעטצט
 פּאַסטענלאָן איז, ווירד בעפּאַרצוט. רעפּלעקטאַנט מוסס אונ-
 נאָריש שפּיעכען קאָנען. אָפּפּעטע זינד וויא פּאַלש צו אַד-
 רעסטרען: „אן דיא אַדמיניסטראַציאָן דער אַללגעמייען יוד-
 שען צייטונג, בודאַפּעסט, פּעפּער-נאַסע נומ' 19 (צו
 איבערנעמען אן 20—30 פּערצענט). דערזענען, אויף דעססען
 דיענסט רעפּלעקטירט ווירד, ווירד דאָן נאָהערע אייסקונפּט
 ערהאַלטען. דען אָפּפּעטען, און דענען אַלסער אונד ביהערדיגע
 בעשעפּטיגונג אנטענענען זיין וואַל, איז דיא א ב ש ר י פ
 איינער הערדע דעם צושטאַנדונג אַרשט, ראַבבניטראס איבער דיא
 פּערטרויענסווירדיקייט דעם רעפּלעקטאַנטען בייצושליעסען.

Gegen Typhus and ansteckende
 Krankheiten schützt
 das beste Desinfizirungsmittel
DESODEROL, welches schnell **WANZEN**
 und sicher die
Schwaben und anderen Insekten,
 sowie deren Eier vertilgt, ohne die
 Möbelstücke, die Wand oder das Bettzeug zu ruini-
 ren. Es lässt keine Flecken. Der Preis des
Desoderol ist 70 Heller per Flasche. Ueberall
 erhältlich. Wird verfertigt von der ungarländi-
 schen Fabrikniederlage der **DESODEROL-
 ZETA** chemischen Produkte, **Budapest, V.,**
Akademiagasse 15 (Telefon: 35—75), wo man
 es auch unternimmt, einzelne Zimmer oder
 ganze Wohnungen zu **desinficieren** und von
 Wanzen zu reinigen.

כשר זייפע
 פרימא קוואליטאַט, מיט הכשר של הגאון דקדוק וואיצען,
 פּעריענדע צור פּראָבע אויך 5 קילא פּאַסטאַקעט פּער נאכ-
 נאָמע אום 3.80 ק' פּראַנקאָ איבעראַלליין, ביא גראַס-
 טערער אַנאָהמע ענטשפּערענער בילליגען.
Jungreisz Fülöp, Seifenfabrik, Vác.

Gratis Füllmaschine
 sende bei Bestellung von 6000 Stück Hülsen
 (franko), 1000 Stück aus echtem ägyptischen
 Vergé-Papier verfertigte Zigarettenhülsen mit
 Mundstück Kronen 2.40, ohne Mundstück K. 4.—
 1000 Stück aus echt französischem Houblon-Papier,
 mit Mundstück K. 3.40. **Goldsand Leo A.,** Hül-
 sengrosshändler, **Budapest, VII., Akácza-utca 52.**

פיר ברוכליירענדע
ראדיקאלע הילפע
אַהנע
אַפּעראַציאָן!
 פּערהאַנגען זיא גראַסע
 אונד פּראַנקאָ דיא ניא
 ערשינענע בראַשירע דעם
M. Freylich,
 Erfinder der k. k. patentirten Bandagen,
Lemberg, Grodecka 35.
 דיא ליידענדען מיססען ביא מיר פּערוואַנליך ערשיינען אונד
 איינע טאנע פּערבלייבען בעהושם בעלערוונג אונד צוועק-
 מאַסטינער אַללגענע דער באַנדאָישע.

דיעיקענען דער ג' הערדען אבאָנעמען
 דערען סראָנומערציאָן אום 1. מאי אבלייפּט,
 זאָוויא יענע, דערען אבאָנעמענט אום 16. אפריל
 צו ענדע גינג, ווערדען אום שליינגע ערנייערונג
 דערזעלבען דרינגענדר ערוזכט, דאמיט אין דער צוועג-
 דונג דעם בלאַטמעס קיינע שטאַרונג איינמערעטע.
 ~~~~~
Volkswirtschaft.

בודאַפּעסטער געטריידע- אונד געשאַפּטס-בעריכט.
 ווי צו זען, צו 25—20 ה' טהייערערען פּרויען, אומאָטין
 100,000 מטרצ.
 ק אָרן, מאַסטינער פּערקעהר, מאן צאהלטע פּאָן 19.
 ביז 19.10 ק' פּער 100 קלנר, אומאָטין 4000 מטרצ.
 האַפּער, עס וואַרדען 5000 מטרצ אומגעזעט
 פּאָן ק' 14.20 ביז ק' 14.80 פּער 100 קלנר.
 קו קו רון, מאַסטינער פּערקעהר, אומאָטין דריא
 שווענד מטרצ פּאָן ק' 13.20 ביז ק' 13.40 פּער 100 קלנר.
 נערס טע, אומאָטין עטליכע שווענד מטרצ פּאָן
 ק' 13.60 ביז ק' 13.80 פּער 100 קלנר.
מ ע ה ל ס ר י ז ע.
 נאך דען פּאָן אַללען מיהלען אַנגענאָמענען נייען טיפּען אָדער
 נומערען פּער 100 קלנר אן קראָנען:

נומ'	0	1	2	3	4	5	6	7	
	29.20	30.80	31.60	32.—	32.40	32.80	33.20	33.60	
	קלייע גראַב								
פּרוי	11.80							12.20	14.60

 א י י ע ר, קאַרב-וואַרע נאַטירש 36—37 שטיק צו 2 ק'.
 פרימא קיסטענאיינער פּאָן ק' 76 ביז 77, מינדערע פּאָן ק' 78
 ביז 74 פּער אַרונטאל-קיסטע צו 1400 שטיק.
 ווי ע נ ע ר א י י ע ר ב ע ר י כ ט, דיא שטימ-
 מונג פּעסט. — פּרויע געשטיענען, — פּערקויפּט וואַרדע
 ביער-וואַרע צו 86 שטיק פּער 2 קראָנען, קיסטענאיינער
 האַפּטריא צו — ביז — קראָנען, פרימא צו 79, ביז
 80, קראָנען, זיענענדיגער פרימא צו 76, ביז 77, —
 ק', אַללעס פּער קיסטע צו 1440 שטיק.
 ב א ה נ ע י, גראַסע ווייסע באָהנען ק' 14 ביז 15,
 ברויע באָהנען ק' 16 ביז 16.50, בונטפאַרבינע ק' 11.50 ביז
 12, צווער-באַהנען ק' 17, ביז 18.
 ש פ י ר י ט ו ס, עס נאַטירש: ראָה-שפּירטוס פּור
 ראַפּינאדע ק' 64, ביז 65, פּערישטייערע ראַפּינאדע
 פיר גראַס-האַנדלער ק' 165, ביז 166.

קאַנקורו. און ווען צו מייען קינדען פּער ריח און
 איינע בחור, דער תּיך, גמרא, רשי
 ותוספות גינדליך אונטערזיכטען אונד עווענטועלל דיעם אויך
 אונטאָריש ערקלאָרען קאָנן, דער בעפּאַהינט אונד זעלבע צו
 פּריפּונג דער בירגערקלאַסען פּאַרצווערטייען, ווירד בעפּאַר-
 צונט אָפּפּעטע מיט צייטונגס-קאָפייען אונד געהאַלטאַנ-
 שפּריכען צו ריכטען אן
Simon Deutsch, Téth, Com. Raab.

איך זוכע איינען ערציעהער
 צו 2—4 קנאכען, דערזעלבע וואַלל מיט דען קינדערן הימש,
 רשי אונד זיך לערנען אונד דען קינדערן צוהיליך אין דער 2,
 3, אונד 4. עלעמענטאַר-קלאַסע נאכעלפּען, געהאַלט 40
 קראָנען מאַנאַטליך נעכט זאַטשטליכער פּערפּלענונג אונד
 זייערשפּעונג-פּערזיטונג 10 קראָנען, אָפּפּעטע צו ריכטען אן
Traub Katz Jakab, Rahó, Máramaros m.

Köchin gesucht
 für Grenzstädtchen, religiöses Haus, welche bürger-
 lich kochen, nähen und bügeln kann. Gehalt laut
 Übereinkommen. Anträge, Zeugnisse und Gehalts-
 ansprüche sind (behufs Weiterbeförderung) unter
 Chiffer „W. M.“ Zur Exped. dieses Blattes zu senden.
איין לעהרלינג ווירד אין מייעם שבת אונד יום
 געשפּעריטען שפּעצער-יא, אונד
 געמישטוואַרען-האַנדלינג אייגענאָממען.
Diamant Lörinöz, Füleik.

Stöcherige Strümpfe gibt's nicht mehr,
 wenn
 Sie die echt ameri-
 kanische
Stoppmaschine
 gebrauchen, welche
 jedes Tuch und jede
 Leinwand ausbes-
 sert. Erhältlich bei:
BRÜDER WIEG,
Budapest, V.,
Franz Deák-G. 18.
 Per Stück K. 3.50
 bei Frankosendung.

הרומנים בארבע פאן איינעם זיינען גראען פאן
טאָרן ערצאהלט ווייל, דער אים 17 יאהרדיג
דערט געלעבט האט אונד צום ווערענדיגן איבער-
מאָרען וואר, ער האט מיט פאָרליבע אלע
רעליגיאָנען שמורדט אונד קאם צור איבערציי-
גונג, דאס דיא ירושק רעליגיאָן דיא בעסטע זיא.
ווערנדיג זינג ער נאך איטאליען, וואָ ער זך צים
ווערענדיגן בעקעהרען וואָלעט, אבער ער וואר-
דע פאָן דען ווערען איבערלאָל אים פֿורכט פֿאָר-
דעם פאָסט צוויקקעווערען, ענדליך געלאנג
איהם אין אַמסטרעם דאס דער איבערטרומט
צום ווערענדיגן וואָרנדיג ער אין פֿאָלויש ירושק-
קליידונג ווערדען אין דיא הימאס קאם, ער
ווארדען פֿאָן זיינען מאָסטען פֿערוואנדען ער-
קונט אונד דעם געריכט איבערגעבען, אויף דער
פֿאלטער געשטאנד ער זיין פֿענערבען, ער
ווארדען צום טאָרע הויך פֿערבענען פֿעראר-
טוילט, אויף דעם שווערדיקען, אלס דיא
פֿלאממען פֿאָן זיינען קאָרפֿער צו לעקקען מע-
גאנגען, ריפֿען ער: "אך שטערבט געניג פֿיר
מינע איבער צייגונג, אָבער מיין אונשלדיג פֿע-
נאָכענעם בלוט ווירד זך דעראינסט בינענען
ראַכען" מיט דעם רופֿע "שמע ישראל" הויכע
ער זיינען ערלען גייסט אים.

יודענב לוט פֿעריג גייט ער
אלס שטימע צען דעם סהראָנעס
אויס פֿעריג בורג שרייבט פֿאן דער
רוכטשען קאָרדעשפֿאָרען: "עם לאַכט זך
ניכט לינגען, דאס דיא אַנשט פֿעריג דעם
פֿאָר אַמסטרעם אין אַדעסס זך אלס
עס טרייבט שטימע צען דעם סהראָנע
עס געצייגט האַבען דעם פֿאַרשאַנדען דעם
רוכטשען פֿעריג אַדעסס אין אַדעסס ווארדען פֿאָם
קאָרדען דעם פֿעריג פֿאַרשאַנדען איבערצוגע-
אם טאָע דער איבערשאַנדען דעם פֿאַרשאַנדען ווירד
איינע פֿעריג פֿאַרשאַנדען קונדענען שטאָט-
פֿענען, אן דער דיא ניכטליכקייט אונד מיל-
פֿאַרפֿערטעט טוהלענדיקען ווערען."

דיא הויכע פֿאַרדערשישען צי-
יינען פֿאָן דאָנאָש האַטען בייא
ער געסטרענגען פֿערהאנדלונג איינען שלעכטען
זאָן אונטער דער שווערען לאַסט מעהרערע
זיינען איינזאָנען מוסטען זיא אלע צוגעבען,
אם זיא מיטגלעדער דער באַנדע דעם צייג-
ערס איינאין שוראָני ווארען, וואס זיא מיל-
ער געלינגעט האַטען, פֿענערען האַבען געס-
ערן צוויי צייגען דען הויכע אונגעקלאַנגען
וואס באלאָג אלס דענינגען ערקאָנט,
עלבען זיא אם טאָע פֿאַר דער מאָרד-פֿאַסט
זיין דער נאָהע פֿאָן דאָנאָש מיט אנדערען צייג-
ערן געוועהן האַבען.

קליינע נאכריכטען. דיא דייטשע דייכבאָנען
עס איהרען צינפֿוסס העראַבנעוועטעט, אונד צוואַר פֿאָן
בסטאָל אַויף 5 פֿערענט. אין אַמסטרעם אַמס-
ער טעמעשוואַרער געלאָנגען ראַבניער דער מאָרין
אוי געשטאָרבען, זיין ליינאס ווירד נאך טעמע-
אָר איבערפֿירט. דער אַנדערשטער פֿאָן אַמסטרעם
דאָש ווארדען ערמאָרדעט אויף דער שטראַסע
פֿענערדיקען. אין אַמסטרעם דיא פֿאַרשאַנדען קאָם
פֿאַר אַין גראַסער בראַנד מעהרערע היינע אונד דיא
פֿערהאָלע איינגעשאַרעט. בייא איינעם וואָלענדיק
וואַיל א (בייא דער ענישטשען שטאָט קאָרע)
דען 20 היינע פֿאָן דען רעגירונגסמען ניערער-
דיכטען. אויס לויט טויט פֿאַר אַמסטרעם לויט
די דיכטער שטעט-פֿאַלל געמלערעט.

פֿראַנץ יאָנען ביטטערוואַסער
געפֿעט אַכפֿיהרמיטטעל

דעיעניגען דער ג' העררען אַבאָנגעמען
דען פֿראַנצויזישען אַם 1 מאַי אַבליפֿט,
זיא יענע, דערען אַבאָנגעמענט אַם 16 אַפּריל
גענדע גינג, ווערדען אום שליינגע ערניערונג
דעלבען דרינגענד ערוכט, דאמיט און דער צוהנג
דעם בלאַטעס קיינע שטאַרונג איינערעטע.

(אינאָלדענען). דער ווענער קעדישער-
פֿעראַין ניכט נאכשעהנדיק אינאָלדענען אלע קעקאָנט:
ענישטשען קערטעס, ווען (הערנאלדער הויכשטראַסע 80)
פֿורדא בערל, שטערנאָויסן; ווילהעלם קליין, נאָר-סעבען
(הערמאָנשטאָט); אַנטאָן קראַליק, צעפֿין; אַדלף זאָנער,
קאָלסבאָד; מאַרק טילקא, קאָפּאָרן.

דער פֿראַצעס פֿאַלויניס
געגען לענדלעך.

נאך דעם געסטרענגען פֿערהאָר דעם אַננע-
קלאַמען דער וואָלען לענדלעך פֿערהאָרען
דעסען פֿערהאָרען דער ווילהעלם ווא-
זשאָני דען אַנטראָן, דאס פֿאַר אלעם איבער-
דיא פֿראַנצ דער בעווייזענדיג ענשטשען ווער-
דע: עס מאַגען דיא פֿאַרשטען דאָרבער פֿער-
נאָמען ווערדען, וואס אונד אויף וועלכער דער-
לאַנג זיא בעווייזען וואָלען. פֿאַרדינעט
זשיטוואַי ערווערדעט, דאס אים זיינע
דעם געווענען דער פֿאַרזיגערט דאָר-
בער צו פֿערהאָרען האַבען, און וועלכער היינע-
פֿאַלגע דאס בעווייזענדיקע פֿאַרזיגערטען זיא.
נאכדעם אויך שטאָטאָנוואַלס דער ב-א-
ל א ש צור זאכע געשפֿאַרבען האַטען, צאָן זיך
דער געריכטשאַפֿט צור בעראַטונג צוריקקען, דעם-
סען בעשלוס לויטעטע אים זיינע דער דאָרלע-
נינג דעם פֿאַרדינעטען.

אלס ערסטער אַנקלאַנג פֿינקט ווארדען דיא
זאָנענאָנגען ערפֿערעסונג, זאכע דער עליאַבעט
בליקע פֿאַרזיגערטען, לויט דער בעווייזענדיג
לענדלעך וואָלל געזאָ פֿאַלויני אלס אַדוואָקאָט
פֿאַר פֿער יאהרען אים פֿעראַינע מיט איינער
איינזשליכען פֿרויענספֿעראַן נאמען עליאַבעט
בעקע אן דעם גראַען אלעקסאַנדער נאָר-
דעם דערייזיגען געבערנאָ פֿאָן פֿאַומע, איינע
ערפֿערעסונג פֿעראַבב האַבען.

אלס ערסטער צייגע ווארדען דער נאָר-
טענסטקלוישער אַדוואָקאָט דער געוואַ יעס-
סענסק, דער רעכטס-אָנוואַלס דער גראַפֿ-
ליך נאָרשען פֿאַמליע, פֿערהאָרען, דיעזער
צייגע האַטען מיט געזאָ פֿאַלויני צו טוהן אלס
דערעלבע דיא עליאַבעט בעקע, איינע עהע-
מאליגע געלעבעט דעם אלטען גראַען קלאַמאָן
נאָר, דעם גראַספֿאַטעריס דעם געבערנאָס פֿאָן
פֿאַומע, פֿערהאָרען דער יעסענסקי נאָב אין בע-
שטיסטער ווייזע אן דאס דיא עליאַבעט בע-
בעקע מאַכסלאָנג פֿאַרדעוונען אן דיא גראַפֿליכע
פֿאַמיליע געשעללט אונד האַבייא מיט שקאַנדאַל
געדראָגט האַבען, איהר אַדוואָקאָט געזאָ פֿאַלויני
האָבע דעם גראַען עמפֿאַהלען, דיא מאַטעריעל-
לען אַנשפֿיכע דער בעקע צו בעפֿרעדיקען, דיא
עס לייבט פֿאַסטערען קאָנגעט, דאס דיא נאָנע
זאכע אין דיא צייטונגען געלאַנגט, וואס דאָנ
אין הויכעם שקאַנדאַלבען גאַבען. אויף דיא פֿאַ-
גע דעם פֿערהאָרענעם אונד דעם אַנגעקלאַנגען
בעשטאַנעט דער צייגע, דאס דיא עליאַבעט
בעקע דען אלטען גראַען (מיט דעם זיא איינע
יאַהרע אין געמינזאמען הויזהאַלס לעבט) בע-
שטאַהלען אונד בעפֿאַרען אונד אן איהם צו
פֿערישערענען מאַלען ערפֿערעסונגען ביז צור
האַהע פֿאָן הונדערטטויזענדיקע פֿאָן קראַנען פֿער-
איכט האַבען.

דער פֿאַרדינעט ווען מעהרערע פֿראַנצ
וואָוואַל דעם שטאָט-אָנוואַלעס, וויא אויך
דעם פֿערהאָרענערס, וועלכע דאס פֿרוואַלעבען
דעם אלטען גראַען נאָר שטרייפֿען, אלס ניכט
העהער געהאָר צוריקקען.

נאך דער יעסענסקי ווארדען גראַפֿ אלעק-
סאַנדער נאָר, געבערנאָ פֿאָן פֿאַומע, פֿער-
נאָמען.
גראַפֿ נאָר ערקלאַרט, ער האַבע ניכט דען
איינדרוקק געוואָנען, דאס געזאָ פֿאַלויני אלס
פֿערהאָרעט דער עליאַבעט בעקע אן איהם
איינע ערפֿערעסונג האַבע פֿעראַיבען וואָלען, ער
גלויבט, דאס פֿאַלויני נור פֿאָן גוטער אַבזיכט
געלויבט וואר, אויף דיא פֿראַנצ לענדלעך בע-
מערקט גראַפֿ נאָר, דאס ער זך וואָלל ניג-
מאַלס אלס געענשטאנד איינער ערפֿערעסונג בע-

טראכטעט האבען, דאס איהן יעדן דיא נאנע
געשיכטע רעכט אונאנגענעם בעדיהט האבען.
דער נאכטע צייגע מיניסטער גראַפֿ וואָס
פֿאַר א ש י ערקלאַרט פֿאָן פֿאַרדעדיקען,
דאס ער פֿאָן דער בעקעישען אפֿאַיר אים איי-
מיטעלבאָרער ווארדענעמונג ניכטס וויסט, ער
האָבע נור פֿאָם גראַען אלעקסאַנדער נאָר איי-
ניגעם ערפֿאַהרען, אויך דעם גראַען אַנדראַשי
זאָנע זיינערצייט גראַפֿ נאָר, דאס אן איהם
קיינע ערפֿערעסונג פֿעראַבב וואָרדען זיא, דאָך
זיא איהם דיא זאכע זעהר אונאנגענעם געוועזען.

עס פֿאַלגט נון דיא אַנגעלענדיקע דער
פֿאַכטונג איינעם "קאַה" פֿיר דיא דאָנאָ-ראַפֿפֿע-
שיפֿעס געוועלשאַפֿט, פֿאַר אלעם ווירד דאס
פֿאַרשאַקאַל דעם איינזשען פֿערהאָרענען
געעראַל-הירעקטאָרס עמיל סהאָל פֿערהאָרענען;
אום יאהרע 1892 וואָלעט דיא פֿערהאָרענען דעם
דאָנאָ-אפֿערס ביז צום יאהרע 1910 פֿערהאָרענען
ווערדען, טהאַלי זוכט צורקא 100 שטאַרט.
רעפֿאַרענאָמען אויף, אום מיט איהנען היינע-
בער צו שפֿרעכען, דאָך האַבע קיינער דערזעל-
בען געלד ערהאַלען.

צייגע האַפֿטאָה הויכע זאנע אים:
דיא פֿאַכטונג אַנגעלענדיקע ווארדען אן דער גע-
נעראַל פֿערוואַלטונג דער הויכשטאָרט ניערער-
געשטימט, היינע פֿראַנצע פֿראַנצ זיינען
פֿערהאָרענען היינעקטאָר אַלס אן, וואס
נון צו טוהן זיא, אויך היינע איהם, זך אן פֿאַ-
לויני צו ווערדען, ער טהאַט דעם, אונד דיא
פֿאַלגע דאָפֿאָן וואר, דאס דיא אַנגעלענדיקע
נאָכמאַלס פֿערהאָרעלט אונד נאָך וואונש
דער דאָנאָ-ראַפֿפֿעס געוועלשאַפֿט ערלעדיגט
ווארדען.

צייגע אַדוואָקאָט אלפֿער וועל לויט
ערצאהלט, זיין שוואַגער היינעקטאָר אַלס
קלאַמען איהם, ער האַבע שווערדיקען מיט
דער שטאַרט בערענעס דער אפֿער-פֿאַכטונג.
דען, צייגע היינע איהם, צו הויכע צו געהען,
היינע ווען דען היינעקטאָר אַלס אן פֿאַלוי-
ני אונד זאָ ווארדען אלעם נום ערלעדיגט.
שטאַט אַמסטרעם אַלס אן איהנען אלל-
טאָנ ערצאהלט, דאס ער דעם פֿאַלויני צעהנ-
טויזענד גולדען געגעבען האַבען? - צייגע:
ניין.

צייגע אַדוואָקאָט דער איינעם קאַמלויש
זאָט אים, דער איהם פֿערוואַנט געווענען די-
רעקטאָר אַלס האַבע איהם, ערצאהלט, דאס
פֿאַלויני פֿאָן איהם פֿיר זיינע בעמיהונג
10 - טויזענד גולדען בעקאָמען הא-
בע, דעם האַט צייגע אויך אין איינעם קאַ-
פֿערהאָרענען געשפֿאַכטונגען דעם דער פֿראַנצ העל-
טאָר ערצאהלט. - פֿאַלויני: האַט אַלל-
טאָנ איהנען געזאָמט, זאָס אויך איינע אונז-
שאַנדע זאכע געמאַכט האַבען? - צייגע:
ניין, אויך זאָט דאס זיא אויך ניכט. - פֿאַלויני:
דעם: מינינגען בהויבען היינע ניכט אַבגעגעבען
צו ווערדען. - פֿאַלויני: אַזעס עס וואר, דאס
אויך געגען זיא אונד געגען העלמאָי בייס שטאַרט.
געריכטע דיא קלאַנג אַנגעשטרענגט האַבע אונד
דאס זיא פֿערהאָרענען ווארדען? - צייגע:
יא; אבער עבענזאָ וואר אַזעס עס, דאס דיא
צווייטע אינשטאַנץ דאס אַרמיהייל אויפֿגעהאַבען
האַט. (היינעקטאָר) - אַנגעקלאַנגען לע-
דיעל: וויסטען זיא עטוואס דאָפֿאָן, דאס איינע
פֿערהאָרענען געוועלשאַפֿט געגען פֿאַלויני עקזיס-
טירטע? - צייגע: דאָפֿאָן האַבע אויך קיינע
קענטניסס.

פֿאַלויני: האַבען זיא אים לויפֿע דער
יאַהרע דיא ערוואַנגען איינסערונג אַללמאַנען
פֿאַר מיר צור שפֿראַכע געבראַכט? - צייגע:
האַבע אויך דען יעמאַלס מיט איהנען פֿרוואַט
פֿערהאָרעט? אויך האַבע זיא אַנגעהאַרט, ווען
זיא געשפֿאַרבען האַבען אַבער אויך האַבע מיט
איהנען יעמאַלס געשפֿאַרבען.
נאך בעאיידיגונג היינעם צייגען ווארדען דיא
פֿערהאָרענען געשלאָסען, היינע ווירד היינעלעכע
פֿאַרמענעטעט.

ריקשקקען, דא ער איהרער בעדיהע, דיא
מוטער גיט אויף דיא זוכע נאך איהרער מאַב-
טער אונד אלס זא דריא מאנע לאנג פערניגע-
ליך נאך דעם קינדע געזוכט האטטע, שרייבט זיא
אן בערנשטיין, דאס ער פיר דאס פערשווינדען
דער פלאַרא פּערנאמוואַרטליך זיא אונד דאס
זיא אס אנהערען מאנע דיא אנצייגע געגען איהן
ערשטאטטען ווערדע.

אס אנהערען מאנע וואר יעדאך - ויא
עבען ערוואַהנט - דאס געזוכטע מאַדען אים
הויז דער מוטער ערשינען, ביידע בעגאבען
זיך, נאכדעם פלאַרא איהרע ליידענסגעשיכטע ער-
צאהלט האטטע, אין דיא שטאדט צו בערנשטיין,
דער נון זינערזייט דען גאנצען פאַרפאלל ביא
דעם אַבערשטוהלריכטער צור אנצייגע בראכטע.
דיא זאַפאַרט איינגעלייטעטע אונטערזוכונג ערגאב
נין דען אבען געשילדערטען טהאטעשטאנד,
אונד דיא פּערפיהרערין דער פלאַרא בוויללא,
דאס בוינעמאָדען מאַדמאָ ס א ר ק, וויי-
נענד איינגעשטאנד, דאס זיא אים אויפּמאָנע
דעם געאַר וואַר דיא אויך אין אַנדע-
רעם כרויסגעמאָדען ווענזולאָקקען פּערזוכ-
טע, ווירד דיא אונטערזוכונג אויך נאך דיעזער
ריכטונג פאַרמגעזעצט.

אויך אין פּאַר ט. ס. א. י. (ענפּען) ווירד
יעצט איינע שטרענגע איינגעזוכונג אין אַנע-
לענגעדייט איינעם בלוט-בלבולס געפיהרט. דאָרט
שיינע אין רוסשישער יודע נאמענס ר' דניאל
האַר ר' וויטין פּאַן איינעם שופּע אים, אום
טאנס דארוף ווייטער צו פּאָהרען, איינצווישען
קווארטערטע ער זיך אים, האַטעל יערוואלעם, אין
אס זעלבען מאנע גיט ער אויף דען מאַרקט, אום
עטוואס צו קויפּען, ער בלייבט ביא איינעם ארא-
בישען אַבסע-האַנדלער שאַעהען אונד ערקונדיג-
טע זיך נאך דען פּרייען, דא דיעזע איהם צו
סדייער שיענען, וואַללעט ער זיך ענטפּערדען,
אַהנע עטוואס צו קויפּען, דא שטריצעט זיך דער
אראבער אויף איהן, שלוג איהן אונד שרייע:
"קאַמט מיט מיר צור פּאַליצייא! דיא וואַללעטעס
מיין קינד שטעהלען, אום עס אויף דיא אַסערן
אכצישלאכטען."

דער ערשטקענע ר' דניאל פּערשטאנד
פּאַן דיעזען אראביש געשפּראַכענען וואַרטען ניכטס,
זאַפאַרט טראַטען אַנדערע אראבען הוינע, דיא
זיך עבענפאללס אויף דען אונגליקליכען יודען
שמירצעטען, דער צור פּאַליצייא געבראכט וואור-
דע, הייער ערשינען דער אראבישע אַבסע-האַנד-
לער מיט זיינעם 6 יאהרע אלטען קינדע, וועל-

פּאַילעטאָן

אום יודענפיערטעל צו ראָם

— היסטאָרישע ערצאַלונג אום דעם 14 יאהרהונדערט. —
(11 פּאַרעמעטער)

"אונד דאָך" — האַטטע מייסטער טאַמאָאָ געזאגט -
"האַטטען זיא זיך פּעללייכט נאך ניכט צו איינעם ענטשיידענ-
דען שריטטע געאייניגט, וואַרע ניכט דער שטעפּאָנאָ קאַלאָנא
געוועזען, דער קאַמט נעסטערן נאכמיטאג פּאַן זיינער וויל-
לא וויעדער נאך דער שטאדט, אונד האָרט ניכט זאבאלד פּאַן
דעם, וואס פּאַרנעפּאללען אים, אלס ער אויפּפּאָהרט ויא
אין פּערוואונדעטער לאָזען: היימעל אונד ערדע וואַללעט
ער אויפּבויעטען, אום דען קאַלא אונשאַדליך צו מאכען! איי-
נינע בעהויפטען נון, ער האַבע זיך פּאַס פּאַסטליכען וויקאר
שליינגט איינען פּערהאַטטעבעפּעל געגען ריענע ערוורקט
אַנדערע בעשטרייטען דאס אונד בעריכטען, דיא קאַלאָנאס
האַטטען אויף איינעם פּויסט פּאַרנעקען אונד דען קאַלא נאך
אירגענד איינעם ענטפּערטען פעלזען-שלאַססע אכפיהרען
וואַללען, צוצוטרוען וואַרע עס איהנען שאַן, אונד דער קאַלא
— דער גוט אונטערזיכטע וואַר - מוסס עס איהנען אויך
צונעטרויט האבען, דענן גלייך אין דער נאכט איז ער אונטער-
דעם שוטצע דער דונקעלדייט פּאַן דאננען געוויכען, עס איז
אויך פּערינשטיג פּאַן איהם - ער האַטטע יא דאך דען קור-
צערען געזאַגען, אונד זא אַהנע ווייטערס ניכט מאן ניכט לייב
אונד לעבען פּרייז!"

כעס ער אין געגענווארט דעם קאַמיססאַרס אונד
דעם ר' דניאל האַרְוויטין פּראַטע: "אויז דיעס
דער יודע, דער ריך רויבען וואַללעטען" דאס
קינד ערווייטערטע: "יא, דאס איז ער!"
היערוף קלאַטע דער אראבער, דאס דער יודע
שאַן זיא 8 מאַנען דעם קינדע אויפּגעלויפּט
האבע, אום עס צו רויבען, דעם ר' דניאל האַרְו-
וויטין געלאנגט עס יעדאך, דען נאכווייז צו ער-
ברייגען, דאס ער ערסט אס זעלבען מאנע צום
ערשטען מאל אים לעבען אין פּאַר-ט. ס. א. י. אַנע-
קאַמטען ויא, דאהער ניכט שאַן זיא דרייא מא-
גען דאָרט דעם קינדע אויפּלויפּען קאַנטע, דער
רוסישע קאַנזול נאחם זיך זינער אן, ער וואורדע
זאַפאַרט מעפּרייט, געגען דען אראבער יעדאך
דאס שטראַל-פּערהאַרען איינגעלייטעט.

שליעסליך וואַללען וויר נאך אַבער איינען
בערייטע געסטערן אום בר א ש ו י (קראָנ-
שאַרט) קורץ געמעלדעטען פּאַלל עטוואס מער
בעריכטען: אין דער אַרטישאַט אַ ש י נ ק א
(קאַמיסאַ פּאַנאַראַש) פּערהאַנד אס אַסער-
זאַנמאג דאס צווייא יאהרע מאַדען דעם זאַנע-
ווערן-בעזיטערס דאָב נ א, דער אומשטאנד,
דאס אויך דיא יודען פּיערמא האַטטען, שיען
האַבנא געניגענדע פּערהאַלטונג צו דער אַנ-
נאהמע, דאסס דאס קינד נור פּאַן דעם שוחט
פּע ר ל מ ו ט ע ר געשטעהלען וואַרדען זיין
קאַנטע, ער ריעף זיינע אראבישער צוואַממען,
דאס הויז דעם שוחט וואורדע בעלאַנערט אונד
דיא אונגעזאַממעלטע מעננע פּאַרדערטע דאָהער
דיא הערוויטאבע דעם קינדעס, דיא זשאַנדא-
טעריע, פּאַן דעם פּאַרפאללע בענאדריכטיגט,
טרייב פּאַר אללעס דיא מעננע אויסאיינאנדער
אונד שטעללעט דאנן נאכפּאַרשוניגען נאך דעם
קינדע אן, מאן פּאַנען שלייעסליך - ויא שאַן
געסטערן מיטגעהיילט - דאס קינד איז ע ל
ס ע ר ל י ב ען הויזע אין איינעם מיט
וואַסער געפּיללעטען שאַפּ ער ט ר ו נ ק ען
פּאַר, געגען דיא עלטערן וואורדע דיא געריכט-
ליכע אונטערזוכונג איינגעלייטעט.

פּערשיעדענע נייאנקייטען

יודע דייטשע קאזער (בע-
זוכטע געסטערן אין קאַר פּו דיא אַסער-
אונגארישען קרויענשופּע, ביא דעם אום דיע-
זעס אַנלאַססע פּעראַנשטאַלעטען פּריהשטיק
בראכטע אדמיראל צי ע ל ע ר איינען טרינק-
שפּיך אויף קאזער וויל העלס אים, דער
זיינערזייט איינען טרינקשפּיך אויף קאזער

אונד קאַזער פּראַנץ יאָזעף אים.
בראכטע.
• (אייין מאַרד פּאַר דעם פּאַ-
לאַסס דעם צאָרען) מאן טעלעגרא-
פּירט אים פעטערס בורג: פּאַן סע-
פּאַסאַפּאַל קאַממענר, היעלט ביים קאזערליכען
פּאַלאַס אין ליוואדא איינע עקוויפּאזש אן, אים
וועלכער 2 פּערוואַנען שטייען, דיזעלבען וואַלל-
טען דורכאויס אין דען פּאַלאַס האַפּ איינערטען,
אַבער דער וואכפּאַסטען פּערהאַט איהנען דען וויי-
אונד פּערהאַלטען פּאַן איהנען איינע לעניטמאַציען,
זיא צאָגען הייערוף רעוואָלוציע אונד ש אַ ס -
ס ען דען וואַר פּאַסאַסען נייע -
ד ע ר, וואַרדען זיא דיא עקוויפּאזש בעשטענען
אונד דאַפּאַהרען, דיעזע געהיינטפּאַללע
מאַד-מאָהא האַט דיא פּאַליצייא אין געוויסע
אויפּדענונג פּערוועצעט, וועלכען צוועק דיא אַס-
טענטאַטער מיט איהרעם פּערווד, אין דען פּאַ-
לאַסס צו דיינען, פּערהאַנדען האַבען, אום נאך
אונ-אויפּגעקלאַרט.

• (אייבער דיא אַדענבורג-
ש פּראַכענע פּראַנץ) פּאַן וועלכער וויר
געסטערן בעריכטעטען, ווילל באַראַן דעזידע-
בא נ א פּ י מאַרנען אים אכגעדייטענען הויז
איינערטעלירען, געסטערן איינסערטע זיך מיט
סטער גראַף אַנדראַש ש י אים קלוב דער
קאַשומה-פּאַרטייא אַבער דיעזע אַנלעגענדייט
וויא פּאַלעס: מייע פּערהאַנדונג בערוהט אויף
געזעטעליכער פּערהאַנדונג, מאן מוסס אין ערוואַונג
ציעהען, דאס דיא שטאדט שאַפּראַן אַבער אין
ש ט א מ ו ט פּערהאַנדל, לויט וועלכעס אויך בע-
ריכטען אין דייטשער שפּראַכען צולאַססע
זינע, עס וואַרע פּאַן מיר פּאַליטיש אונקלער גע-
וועזען, דיעזעס רעכט דער שאַפּראַנער ניכט צו
רעשפּעקטירען, מאן קאַנן יא דער אלטען דייטש-
שפּראַכענען איינערטען פּערהאַנדל פּאַרדראַטען-
שען בעפּאַלקערונג פּאַן שאַפּראַן דיעזעס רעכט
ניכט איינפּאַך ווענענעמען, דיעס ווירדע אויך צו
העטצערויען אים אויסלאַנדע אַנלאַססע געבען, אַך
ווערדע דיא איינערטעלירען אין דיעזעס זיינע
בענאטוואַרען, זאַללעט מייע אַסוואַרעס ניכט
צור קעננעניס גענאַסטען ווערדען, זא ווערדע
אַך הייערוויס גערגע דיא קאַנ-
זע קווענצען אבלייטען!"

• (קידוש השם איינעם יידי-
שען גראַפּען פּאַסאַציקי) אַנלאַסס-
ליך דער ערמאָדונג דעם גאַליצישען שטאַטט-
האַלבערס גראַפּען פּאַסאַציקי ווירד יעצט אויף
אין אונטער דעם מיטעל "פּאַלסאַק" ערשינענעס
היסטאָרישעס ווערן היינעוועזען, אין דעסען

טרוסט יא שאללעט עס אין אללען סאַנען דער בעשטירצונג
דורכאיינאנדער.

א י י י שיינט דאס אין היינעוועזענער געדאַנ-
קע, ענטנענעטע דער אלטע מאַנ, אַהנע זיך אים גערינגסטען
בעאורדען צו לאַסען, א י י ווייס פּאַללעקאַמען קלאַר,
וואס איך טהויע, דער קאדינאַל איז אין וועלשטאנן דורך
אונד דורך, טאַטען זיינע ניסליכען געוואנדעס, אבער דען-
נאך קעננען איך איהן אלס דען עהרעהאפטעסטען פּאַן
זאַמסטליכען קאַלאָנאס, פיר דען איינען פּאַן אללען, דער
איינער גערעכטען זאכע אין אַהר לייהען ווירד, מאן נאָסט
מיר דיא וואַרטע אויף דיא צונגע לענגען, דיא געאייניגטע זענע,
זיין הערין צו ריהרען!"

IV.

קיים אין איינעם פּרוואַטהויז נאכ עס וואַהל אים
נאנצען דאַמאַלינען ראָם, דאס מיט זאַלכעס אויפּגעכאַט דעם
פּיינסטען געשמאַקטעס, מיט זאַלכעס לוקסוס אונד קונסט-
פּערישטאַנדעס איינערטעטע געוועזען וואַרע, ויא דער פּאַ-
לאַסס קאַלאָנא, דער איינעם טליכע שטאַטמייסן דער פּאַמי-
ליע, דער קאדינאַל נאַלס פיר דער פּיינסטען קונסט-קעננער
איטאַליענעס, דיא נאַסע, וועלכע דען פּאַלאַס קאַלאָנא זעהר
הייפיג אין זיינען ריימען ווא, וואַססטען זעלכעס ניכט, אַך
דיא בעטראכטונג דער שאַטען אַך דיא מאַפּעל פּריידען, דיא
היער אין פּערישווענדישער ווייזע געכאַטען וואורדען, אַך
ענדליך דיא פּיינע, גייסטליכע אונטערהאַלטונג דעם נאַסט-
געבערס דען הויספּרייז פיר זיא בילדעטע.

יִסְרָאֵלִיטִישֶׁע פּאַלעס

